

Підсумки/

Система електронних платежів Національного банку України та діяльність банків України на ринку платіжних карток у 2014 році

System of Electronic Payments of the National Bank of Ukraine and banks of Ukraine activities on the payment card market in 2014

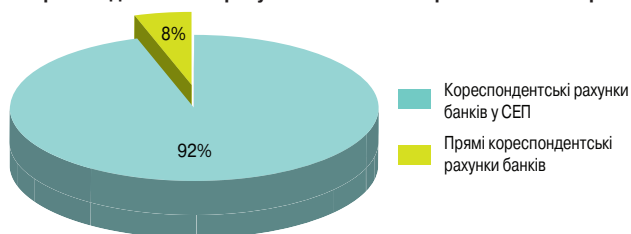
І. КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ (СЕП) ЗА 2014 РІК

Система електронних платежів Національного банку України (надалі – СЕП) є державною системою міжбанківських розрахунків, що забезпечує здійснення переказів коштів через кореспондентські та інші рахунки учасників СЕП, відкриті в Національному банку України.

Національний банк України є платіжною організацією та розрахунковим банком для СЕП.

Ця система забезпечує здійснення 92% міжбанківських переказів у національній валюті в межах України, тоді як через кореспондентські рахунки, відкриті банками в інших банках, виконується 8% таких переказів (див. графік 1).

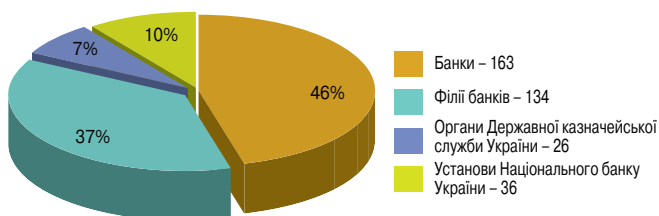
Графік 1. Обсяги міжбанківських переказів у гривні за прямими кореспондентськими рахунками банків та через СЕП за 2014 рік

Станом на 1 січня 2015 року учасниками СЕП були 359 установ, із яких:

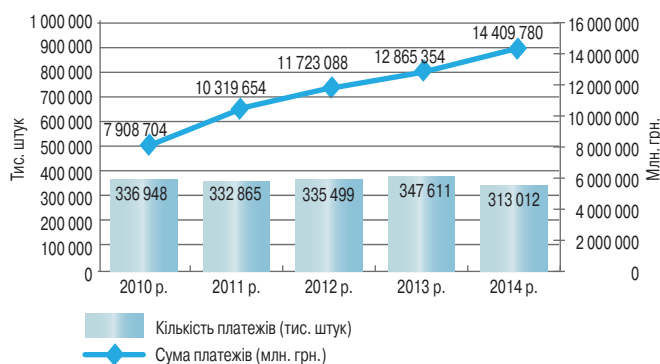
- 163 – банки України (46%);
- 134 – філії банків України (37%);
- 26 – органи Державної казначейської служби України (7%);
- 36 – установи Національного банку України (10%), див. графік 2.

Графік 2. Учасники СЕП станом на 01.01.2015 р.

Упродовж останніх п'яти років триває тенденція постійного зростання загальної суми платежів, здійснених учасниками СЕП за рік, за відносно сталої кількості початкових платежів (див. графік 3).

Графік 3. Обсяги початкових платежів, здійснених через СЕП у 2010–2014 роках

У 2014 році учасниками СЕП здійснено 313 012 тис. початкових платежів на суму 14 409 780 млн. грн., що менше на 10% за кількістю та більше на 14% за сумою, ніж у 2013 році (див. таблицю 1).

У 2014 році 99.6% від загальної кількості платежів було виконано учасниками СЕП у файловому режимі¹. Решта 0.4% від загальної кількості платежів було виконано в режимі реального часу².

Завантаженість СЕП за кількістю початкових платежів, виконаних у файловому режимі та в режимі реального часу, за 2014 рік свідчить про те, що найбільша завантаженість цієї системи була у липні 2014 року (27 547 тис. шт.), а найменша – у листопаді (24 168 тис. шт.), див. графік 4.

У розрізі учасників СЕП:

- 93.0% від загальної кількості початкових платежів (291 122 тис. шт.) надійшло й оброблено від банків України та їхніх філій;
- 6.9% (21 570 тис. шт.) – від Державної казначейської служби;

¹ За яким між списанням коштів з рахунку учасника СЕП (платника) та зарахуванням коштів на рахунок учасника СЕП (отримувача) є певний проміжок часу (від 20 хвилин до 1 години).

² За яким списання коштів з рахунку учасника СЕП (платника) та зарахування коштів на рахунок учасника СЕП (отримувача) виконуються майже одночасно (частки секунди).

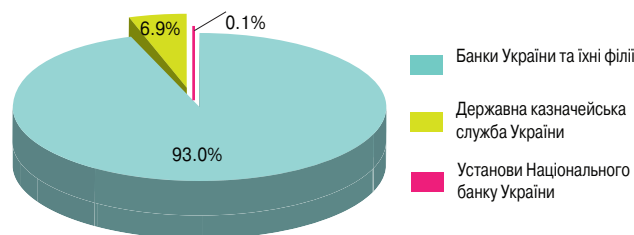
Таблиця 1. Завантаженість СЕП за режимами функціонування

Режим функціонування СЕП	Кількість початкових платежів (тис. шт.)		Відхилення (+, -)		Сума початкових платежів (млн. грн.)		Відхилення (+, -)	
	2013 р.	2014 р.	Тис. шт.	%	2013 р.	2014 р.	Млн. грн.	%
	Файловий	346 533	311 646	-34 887	-10	9 161 456	8 847 192	-314 264
Реального часу	1 078	1 366	+288	+27	3 523 898	5 562 588	+2 038 690	+58
Усього	347 611	313 012	-34 599	-10	12 685 354	14 409 780	+1 724 426	+14

Графік 4. Завантаженість СЕП за кількістю початкових платежів, виконаних у файловому режимі та режимі реального часу за 2014 рік

Графік 5. Завантаженість СЕП за кількістю початкових платежів учасників СЕП у 2014 році (в розрізі учасників)

– 0.1% (320 тис. шт.) – від установ Національного банку України (див. графік 5).

Частка початкових платежів за сумою платежу до 1 тисячі грн. у 2014 році становила 64% від їх загальної кількості, при цьому сума цих трансакцій становила менше, ніж 0.5% від загальної суми здійснених через СЕП початкових платежів за цей період (див. графік 6).

У середньому за день у 2014 році СЕП оброблялося 1.25 млн. початкових платежів на суму 57.41 млрд. гривень.

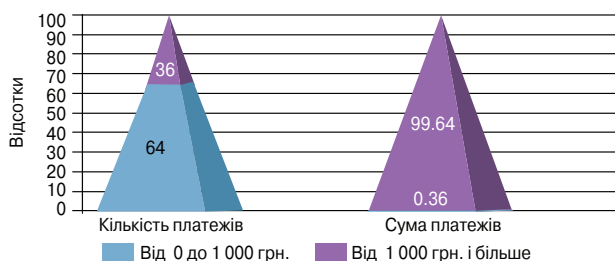
Середньоденний залишок коштів за рахунками учасників СЕП у 2014 році коливався від 25.77 млрд. грн. (лютий) до 43.73 млрд. грн. (вересень) і становив за рік 34.30 млрд. грн. (див. графік 7).

Середньодобовий коефіцієнт обігу коштів за рахунками учасників системи становив 1.67.

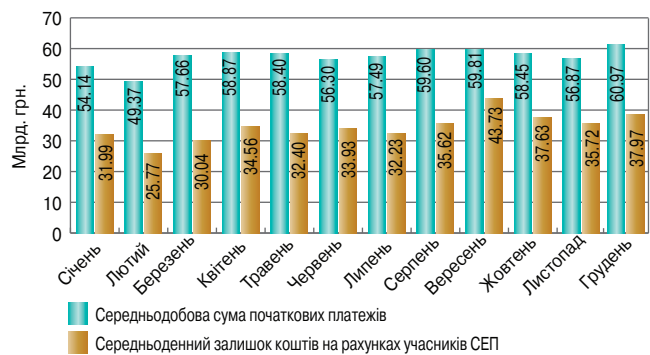
Для здійснення розрахунків юридичні особи – учасники СЕП самостійно визначають режим своєї роботи: за моделлю обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку чи за окремим кореспондентським рахунком.

Станом на 1 січня 2015 року більшість юридичних осіб – учасників СЕП (90% від їхньої загальної кількості) працювала в цій системі за окремим кореспондентським

Графік 6. Початкові платежі в СЕП за 2014 рік

Графік 7. Середньодобові показники в СЕП за 2014 рік

рахунком і лише 10% (17 юридичних осіб) працювали в СЕП за однією з моделей обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку. При цьому найбільшу кількість платежів у 2014 році виконано банками, котрі працювали за третьою моделлю (див. таблицю 2).

Таблиця 2. Завантаженість СЕП за моделями обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку та окремим кореспондентським рахунком

Моделі обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку	Кількість учасників СЕП (юридичних осіб)	Платежі в розрізі моделей обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку			
		Кількість початкових платежів		Сума початкових платежів	
		Тис. шт.	%	Млн. грн.	%
3 модель	13	143 161	46	2 417 810	17
4 модель	2	27 131	9	877 388	6
7 модель	1	3 504	1	120 541	1
8 модель	1	21 570	7	1 949 050	13
Самостійно	147	117 646	37	9 044 991	63
Разом	164	313 012	100	14 409 780	100

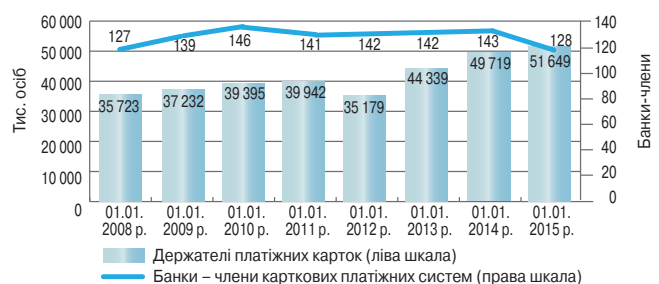
У 2014 році, як і в попередні роки, Національним банком України створено усі необхідні умови для задоволення потреб учасників СЕП у переказі коштів і гарантовано високий рівень безпеки та надійності проведення міжбанківських переказів у національній валюті через цю систему.

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ НА РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК ЗА 2014 РІК

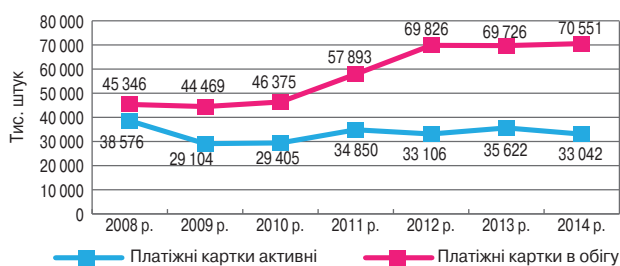
За даними статистичної звітності, наданої банками Національному банку України, станом на 1 січня 2015 року налічувалося 128 банків – членів карткових платіжних систем (78.5% від загальної кількості), котрі обслуговували понад 51 млн. клієнтів банків (див. графік 8).

Загальна кількість платіжних карток, термін дії яких

Графік 8. Кількість держателів платіжних карток і банків – членів карткових платіжних систем у 2008–2014 рр.

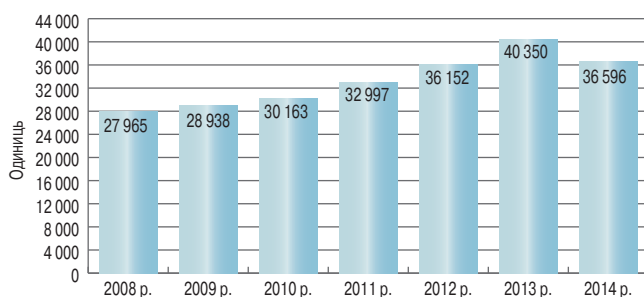

Графік 9. Динаміка кількості емітованих карток у 2008–2014 рр.

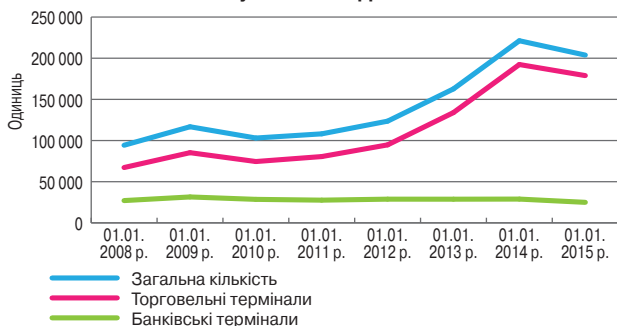

не закінчився, станом на 1 січня 2015 року становила понад 70 550 тис. шт., з них кількість платіжних карток, за якими була здійснена хоча б одна операція за останні три місяці, у 2014 році становила майже 33 042 тис. шт. (див. графік 9).

Графік 10. Динаміка кількості встановлених банкоматів у 2008–2014 роках

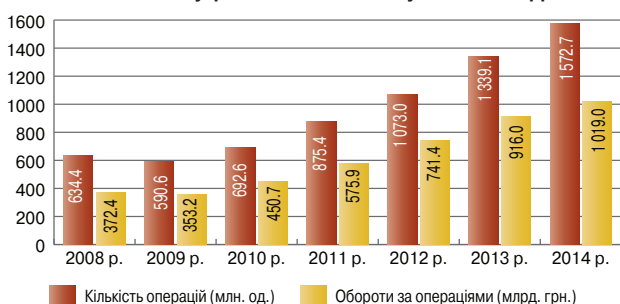
Графік 11. Динаміка кількості встановлених платіжних терміналів у 2008–2014 рр.

За 2014 рік кількість банкоматів, що обслуговували держателів платіжних карток, зменшилась на 3 754 од. (–9.3%) і становила 36 596 од. (див. графік 10).

Кількість платіжних терміналів у 2014 році зменшилась на 17 412 од. (–7.9%) і становила 203 810 од. (див. графік 11), із них:

Графік 12. Динаміка кількості та суми операцій з платіжними картками, емітованими українськими банками у 2008–2014 рр.

Графік 13. Частка безготівкових платежів та готівкових операцій у загальному обсязі операцій із використанням платіжних карток у 2008–2014 роках (сума)

– **торговельних** – зменшилась на 13 456 од. (–7.0%) – до 178 875 од.,
– **банківських** – зменшилась на 3 956 од. (–13.7%) – до 24 935 од.

Кількість підприємств торгівлі та сфери послуг за 2014 рік, в яких встановлено торговельні платіжні термінали, збільшилась на 1 202 од. (1.0%) і становила 123 505 од.

Операції, здійснені в 2014 році із застосуванням платіжних карток, емітованих (розповсюджених) для клієнтів банків, порівняно з 2013 роком характеризувалися такими показниками.

Графік 14. Частка безготівкових платежів та готівкових операцій у загальному обсязі операцій із використанням платіжних карток у 2008–2014 роках (кількість)

Обсяг операцій, що були здійснені в Україні з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, зросли на 103 млрд. грн. (11.2%) і становили понад 1 019 млрд. грн. (див. графік 12).

Кількість операцій із використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, збільшилась на 233.6 млн. (17.4%) – до 1 572.7 млн.

Обсяг операцій з отримання готівки (див. графік 13) збільшився на майже 7 млрд. грн. (0.9%) і становив близько 764 млрд. грн. (75.0% від загальної суми операцій за платіжними картками), а безготівкових платежів – на 96 млрд. грн. (60.4%) і становив понад 255 млрд. грн. (25.0% від загальної суми операцій за платіжними картками).

Кількість операцій з отримання готівки (див. графік 14) зменшилась майже на 62 млн. операцій (–8.2%) і становила понад 693 млн. операцій (44.1% від загальної кількості операцій за платіжними картками). Кількість безготівкових платежів збільшилась майже на 296 млн. операцій (50.6%) і становила понад 879 млн. операцій (55.9% від загальної кількості операцій за платіжними картками).

Матеріал підготовлено департаментом платіжних систем Національного банку України.
Prepared by the Payment Systems Department of the National Bank of Ukraine.